

Адаптація навчальних матеріалів для формування соціокультурної компетенції студентів на заняттях з іноземної мови

Іванна Голуб

Кафедра прикладної лінгвістики, Національний університет «Львівська політехніка», вул. С. Бандери, 12, Львів, 79013, УКРАЇНА, E-mail: ivanka_holub@yahoo.com

Світлана Винничук

Кафедра прикладної лінгвістики, Національний університет «Львівська політехніка», вул. С. Бандери, 12, Львів, 79013, УКРАЇНА, E-mail: svitlaba683@gmail.com

The article deals with the peculiarities of adaptation of teaching material in order to form students' social-cultural competence in foreign language learning process. Tasks of German language textbooks aimed to the formation of social-cultural competence have been analyzed; ways of the modifications of those exercises have been taken into consideration. General recommendations for the teachers considering possible adaptation of the tasks have been given.

Ключові слова: соціокультурна сенсibilізація, соціокультурна компетенція, навчальні матеріали, методика навчання іноземних мов.

Формування у тих, хто вивчає іноземну мову (ІМ), соціокультурної компетенції (СКК) як здатності орієнтуватись у іншій культурі, адекватно діяти у ситуаціях міжкультурного спілкування і/або виконувати функції посередника у міжкультурній комунікації традиційно перебуває у полі зору фахівців із методики викладання ІМ.

На нашу думку, одним з ефективних шляхів формування СКК є шлях соціокультурної сенсibilізації, яка полягає в усвідомленні впливу культури на сприймання людиною світу, мови і спілкування та у розвитку чутливості до форм вияву соціокультурних явищ у мові і комунікації [1]. Методика соціокультурної сенсibilізації знайшла реалізацію у спеціальних вправах, що спонукають студентів до аналізу і співставлення, які розвивають їхню соціокультурну спостережливості і чутливість. Так як навчання і вивчення ІМ відбувається на основі навчально-методичних комплексів (НМК), маємо на меті розглянути можливості адаптації чинних підручників із німецької мови (НМ) для формування у студентів СКК шляхом соціокультурної сенсibilізації. При цьому запропонуємо варіанти рішень наступних завдань: коротко охарактеризувати специфіку формування СКК за допомогою соціокультурної сенсibilізації; проаналізувати вправи на формування СКК у чинних підручниках з НМ; обґрунтувати необхідність модифікації цих вправ з метою розвитку соціокультурної сенсibilізації студентів; розглянути можливості та шляхи такої модифікації; навести приклади відповідних вправ; дати загальні рекомендації викладачам щодо можливостей адаптації завдань підручників до соціокультурної сенсibilізації. Отже, об'єктом нашого дослідження є процес навчання іншомовної

міжкультурної комунікації, а предметом — методи адаптації підручників з ІМ для соціокультурної сенсibilізації студентів.

У нашій статті ми говоритимемо лише про НМК із німецької мови, видані у ФРН. Перш за все тому, що вони використовуються у переважній більшості ВНЗ України на практичних заняттях із ІМ. Нажаль, в Україні поки що не існує сучасних НМК із НМ для вищої школи (філологів-германістів і філологів із німецькою як другою іноземною), створених у відповідності із міжкультурним комунікативним підходом до викладання ІМ та Рекомендаціями Ради Європи з мовної освіти. (Існують, щоправда, підручники, видані силами окремих університетів, які застосовуються у цих навчальних закладах.)

Проаналізувавши завдання та вправи на формування СКК у сучасних, поширених в українських ВНЗ, НМК з НМ для рівнів А1-В1 за європейською класифікацією володіння ІМ (Schritte international, Moment mal!, Themen neu aktuell), ми виділили дві особливості таких завдань.

1. Формування СКК відбувається за рахунок засвоєння знань про країни іноземної мови, про зразки і моделі мовленнєвої поведінки представників цих культурно-мовних спільнот та формування на цій основі відповідних навичок і соціокультурних умінь. Проте ні засвоєння соціолінгвістичних та культурологічних знань, ні оволодіння типовими моделями комунікативної поведінки представників іншої культурно-мовної спільноти ще не є абсолютними гарантіями успіху у міжкультурному спілкуванні, адже у процесі навчання в умовах обмеженого часу можна розглянути лише окремі аспекти іншого культурного світу.

2. Друга особливість завдань на формування СКК пов'язана з універсальністю та інтернаціональністю підручників з НМ, виданих у ФРН. Дані підручники є безумовно комунікативно спрямованими та відповідають вимогам, викладеним у Рекомендаціях Ради Європи з мовної освіти, проте вони призначаються для людей, які вивчають німецьку мову по цілому світі, і у них не може приділятися належна увага взаємовпливу німецькомовних культур і рідної культури тих, що навчаються. Завдання на формування СКК найчастіше обмежується

запитаннями типу: „А як це виглядає/відбувається у Вас у країні? Повідомте про це.”

Ми не принижуємо позитивний навчальний ефект таких завдань загалом, проте, висловлюючись на тему: „Як у нас в Україні”, студенти виявляють одночасно своє ставлення до явищ у німецькомовних культурах, а таке їх ставлення дуже часто є недостатньо об'єктивним внаслідок неусвідомленого сприймання чужої культури на основі рідної. Це призводить дуже часто до виникнення негативних стереотипів, як наприклад: „Любовні стосунки між партнерами, які не мають змогу постійно жити разом, бо працюють у різних містах (Fern-und Wochenendebeziehungen), німці переносять легше, бо вони не такі емоційні, а емоційним за своєю ментальністю українцям перебувати у таких стосунках набагато важче.” Або: „У Німеччині люди похилого віку живуть здебільшого у спеціальних закладах для літніх і хворих людей. В Україні вони здебільшого проживають у сім'ях своїх дорослих дітей. Отже, в Україні є краще ставлення до людей похилого віку.” Це випадки, коли іноземну культуру сприймають і оцінюють за мірками та культурними стандартами рідної культури. Уникнути такого упередженого підходу можна увісвівши у запропоновані у НМК вправи етап соціокультурної сенсibilізації, тобто адаптувавши завдання підручників до формування СКК через сенсibilізацію.

Визначимо основні напрямки розвитку соціокультурної сенсibilізації тих, хто вивчає ІМ:

1. Сенсibilізація до сприймання чужої культури через призму рідної і до особливостей процесу міжкультурної комунікації.

2. Сенсibilізація до можливих типів соціокультурних відмінностей при комунікації: відмінності у соціокультурних значеннях лексичних одиниць, комунікативних моделях поведінки, структурах дискурсів, культурних стандартах тощо.

Дані напрямки лягли в основу чотирьох етапів формування СКК:

1. Сенсibilізація до механізму сприймання людиною навколишнього світу, рідної та інших культур. При цьому звертається увага на те, що сприймання має суб'єктивний (сприймаючи, ми інтерпретуємо дійсність), а також культурно детермінований (дивитись на інший світ через власні окуляри) характер.

2. Сенсibilізація до культурних відмінностей полягає в усвідомленні власного соціокультурного світу поруч з іншими культурами і розкритті специфічних соціокультурних значень лексичних одиниць, мовних дій, моделей поведінки.

3. Сенсibilізація до порівняння культур передбачає вміння порівнювати явища у різних культурах, вибираючи функціональний еквівалент порівняння, помічати і аналізувати порівняння, зроблені іншими.

4. Сенсibilізація до міжкультурного спілкування і соціокультурних причин виникнення непорозумінь має на меті усвідомлення механізму

міжкультурного спілкування і схеми виникнення можливих непорозумінь, передбачає аналіз ситуацій міжкультурних непорозумінь і виявлення соціолінгвістичних та культурологічних факторів, які впливають на виникнення цих ситуацій.

Запропонована нами послідовність етапів розвитку сенсibilізації допомагає поступово проникати у соціокультурно зумовлені труднощі міжкультурного спілкування та оволодівати механізмами вивчення культури через мову і міжкультурну комунікацію. Проте, це не означає, що слід дуже строго дотримуватись цього порядку і не можна робити окремі вправи з інших етапів, коли цього вимагає навчальна ситуація. Адже накопичення знань, формування навичок і оволодіння вміннями, що складають СКК, у реальному процесі навчання проходить комплексно, і таке строге розмежування етапів формування є дещо умовним.

Сенсibilізація студентів до соціокультурних факторів здійснюється через рефлексію ними цих факторів [1]. Тому характерною ознакою завдань/вправ на формування СКК у студентів шляхом розвитку їхньої соціокультурної сенсibilізації є наявність етапу рефлексії, спрямованої на вплив іноземної культури на ІМ, рідної культури на рідну мову та взаємодію культур і мов при міжкультурному спілкуванні. Рефлексія є окремою додатковою фазою класичної трьохкомпонентної структури вправи (завдання, його виконання та контроль).

Соціокультурна рефлексія відбувається переважно у процесі евристичної бесіди викладача зі студентами під час виконання завдання або під час або після контролю завдання (тобто ця фаза є рухомою) шляхом постановки специфічних питань, що спонукають до цієї аналітичної операції. Саме в процесі проведення такої бесіди викладачем і виконання завдань на рефлексію студентами відбувається розвиток їх соціокультурного усвідомлення і чутливості, тобто соціокультурна сенсibilізація. Рефлексія відбувається з позиції учасників міжкультурного спілкування і/або посередників у такому спілкуванні. Результатом процесу рефлексії є підвищення рівня сенсibilізації студентів і вироблення ними стратегій поведінки у міжкультурному спілкуванні та в розкритті явищ чужої культури з метою її розуміння.

На нашу думку методика формування СКК шляхом соціокультурної сенсibilізації, яка знайшла свої вираження у етапах формування СКК через сенсibilізацію та вправах із соціокультурної рефлексією, дає змогу вирішувати завдання адаптації сучасних НМК із ІМ до особливостей опосередкованого діалогу культур, який відбувається під час навчального процесу.

Використання цього методичного потенціалу дозволить викладачеві, там де він це вважає за доцільне у процесі навчання, ввести у навчальний матеріал вправи для розвитку соціокультурної сенсibilізації або модифікувати вже наявні вправи.

Для цього викладач, будучи представником тієї ж культури, що і студенти, перш за все сам повинен відчувати і передбачати потенційні можливості впливу соціокультурних факторів рідної та іноземної культур на сприймання та поведінку студентів у створеній на занятті ситуації міжкультурного спілкування. Сигналами, що до необхідності використання сенсифікаційних завдань можуть стати соціокультурні пастки, у які потрапляють студенти, їхня упередженість, поверховість у сприйманні та оцінці фактів іноземної культури. Адаптація підручників з ІМ з метою розвитку соціокультурної сенсифікації студентів є можливою за умови комунікативної спрямованості підручника. Адже, взявши за основу соціокультурні сенсифікаційні цілі і вміння, якими слід оволодівати студентам (формулюються на основі запропонованих етапів формування СКК), викладач може модифікувати комунікативне завдання, додавши до нього етап соціокультурної рефлексії.

При цьому слід мати на увазі:

1. Принцип поступовості у розвитку соціокультурної сенсифікації (див. етапи формування СКК).

2. Підпорядкування сенсифікаційних цілей комунікативним, тобто комунікативний підхід у навчанні не повинен бути порушений модифікацією існуючих або введенням нових завдань. Завдання на сенсифікацію повинні логічно випливати із наведених у підручнику або створених на заняття комунікативних ситуацій.

3. Недоцільність домінування сенсифікаційних вправ над іншими видами вправ, тобто не потрібно перенасичувати ними розділ/тему у підручнику і практичні заняття з ІМ. Формування СКК через соціокультурну сенсифікацію відбувається повільніше ніж формування інших компетенцій. Це, як стверджують дослідники, складний, тривалий і не відразу помітний процес. Тому так важливо не намагатись форсувати його, виконуючи велику кількість сенсифікаційних вправ, а послідовно дотримуватись методики формування СКК через соціокультурну сенсифікацію.

4. Урахування вимоги плавності і логічності сенсифікаційних переходів та кроків рефлексії.

Наведемо приклади вправ, що свідчать про можливість адаптації НМК із НМ до соціокультурної сенсифікації студентів. Завдання взяті з сучасного НМК Schritte international 3 видавництва Hueber [2]. (Завдання подаються українською мовою виключно для читачів, на занятті робота над завданнями і рефлексія проводяться НМ).

Розділ три у цьому НМК має назву „Guten Appetit!“, складається з таких підрозділів: „Звички і уподобання щодо сніданку“, „Речі у домашньому господарстві“, „У ресторани“, „Говоримо про наші смаки“, „Приватне запрошення у гості“ і розпочинається (як кожен розділ у даному НМК) з аудіовізуальної презентації історії (аудіотекст і фотографії), яка має

на меті познайомити тих, що вивчають мову, з традиціями німецького сніданку на вихідних.

Вправа 1. Наша перша пропозиція щодо модифікації/поширення завдання у НМК має на меті виявлення відмінностей між прототипами (ментальними образами-картинами, що асоціюються з певним поняттям) в українській та німецькій культурах. Ще перед початком роботи із НМК викладач просить студентів закрити очі і уявити собі сніданок. Побачену у власній уяві картину кожен студент описує на картці. Потім ці записи зачитуються, ментальні картини порівнюються та узагальнюються і створюється загальний образ – прототип сніданку в Україні. Під час даного етапу знімаються лексичні труднощі. На цьому виконання завдання про прототипи поки що припиняється.

Приклад 2. Студенти відкривають підручник і починається робота з аудіовізуальною презентацією історії. Пропонуємо завдання, яке дозволить усвідомити механізм сприймання дійсності: при сприйманні завжди відбуваються неусвідомлені процеси інтерпретації і оцінки на основі звичних образів і символів рідної культури. Перед прослуховуванням історії вся група ділиться на менші групи (четверо-п'ятеро осіб у групі.) Одні групи дістають завдання описати те, що вони бачать на фото, а інші скласти історію за фотографіями. Пізніше зачитуються історії і описи. Як правило виходить, що описи дуже нагадують історії, тобто студенти несвідомо інтерпретують і оцінюють те, що сприймають. Розпочинається етап рефлексії: 1. Що Ви помітили? (Викладач зачитує пасажи з описів, де є інтерпретація чи оцінка). 2. Це можна побачити на фото, чи Ви у даному випадку уявляєте, припустясте, оцінюєте щось? 3. Це нейтральна, позитивна чи негативна інтерпретація? На основі чого Ви оцінили це явище позитивно/негативно? 4. Чи помітили Ви, як перейшли з опису на інтерпретацію? Далі студенти слухають текст до історії. Продовження рефлексії: 5. Наскільки Ваші припущення були правильними? 6. Чому так вийшло? На основі чого Ви трактували дане явище саме так? 7. Що є необхідним для неупередженого сприймання явищ іншої культури? Викладач спонукає студентів поступово прийти до висновку, що для цього необхідно контролювати своє сприймання, розділяти етапи власне сприймання, інтерпретації і оцінки.

Приклад 3. Наступна сторінка третього розділу НМК Schritte international 3 розвиває тему „Звички і уподобання щодо сніданку“. У завданнях наводиться інтерв'ю і письмові повідомлення на дану тему різних за віком і соціальним статусом представників німецького суспільства. Загалом фото-, аудіо- і друковані інформації є достатньо для того, щоб запропонувати студентам розкрити специфічне соціокультурне значення лексеми „Frühstück“ у німецькій культурі. Студентам пропонується завдання вибрати з опрацьованого нами матеріалу ті контексти, які допомагають нам зрозуміти різні аспекти значення лексеми „Frühstück“ у німецькій культурі. Студенти

записують фрагменти контекстів або зроблені на їх основі формулювання на листках різного кольору і прикріплюють на дошці. Рефлексія: 1. Порівняйте дану ситуацію з тією, коли Ви знали лише переклад слова „Frühstück“ на українську мову? 2. Чи завжди можна розкрити значення слова лише за допомогою перекладу і словника? 3. Що допомогло Вам розкрити значення слова „Frühstück“ у німецькій культурі? 4. Яку інформацію про слово можна отримати з контексту?

Приклад 1 (продовження). Настав час порівняти прототип української лексеми „сніданок” з прототипом німецької лексеми „Frühstück“. Як німецький прототип можна використати фото у фотоісторії в НМК та фотографії у Інтернеті. Рефлексія: 1. Як бачимо, слова пов’язані у нашій свідомості з певними образами-картинами. Який висновок можна зробити про прототипи до тотожних лексем у різних культурах? 2. Які наслідки це може мати у ситуаціях міжкультурного спілкування? 3. Як можна попередити/усунути такі непорозуміння? Результатом проведеної евристичної бесіди має бути висновок студентів, що попередити соціокультурні непорозуміння можна через метакомунікацію.

Приклад 4. У підрозділі „Приватне запрошення у гості” студентам пропонується прослухати фрагмент німецької радіопередачі на тему „Правила поведінки у гостях”. Перед аудіюванням вони повинні прочитати питання, а під час аудіювання відзначити ті з них, на які почули відповідь у радіопередачі. Дану комунікативну ситуацію можна використати для того, щоб студенти вчилися переймати перспективу іншокультурного партнера, а також як нагоду поговорити про стереотипи. Ми пропонуємо студентам дати відповідь на запитання про правила поведінки у гостях, ще перед слуханням аудіотексту. При цьому група ділиться на дві половини. Одна половина відповідає на ці питання з точки зору українців, а інша дістає завдання, перейняти перспективу німців. Обидві групи записують свої правила поведінки на плакатах і представляють їх. Рефлексія 1: 1. Чому Ви вважаєте, що у Німеччині чинять саме так? Звідки у Вас ця інформація? (напр.: стереотипи про пунктуальність і ошадливість) 2. Як виникають такі уявлення про іншу націю? 3. Чи можна дізнатись із цих стереотипів про німців щось про нас, українців? 4. Як могли б сприйняти німці українські правила поведінки у гостях? Примітка: слід також при потребі звернути увагу студентів на слова-прикметники, якими вони висловлюють ставлення до поведінки, прийнятої у іншій культурі. Рефлексія 2: 1. Слова та словосполучення „дивний”, „ненормально”, „холодне ставлення”, які Ви вживали є, очевидно, негативними характеристиками? На яких підставах Ви зробили таку оцінку? 2. Що взагалі означає „нормально” чи „ненормально”? Що є критерієм Вашої оцінки? Після закінчення рефлексії студенти слухають радіопередачу і виконують завдання у підручнику. Рефлексія 3: Наскільки вірними були

наші припущення про правила поведінки у гостях у Німеччині? Чому?

Приклад 5. Після вправи на аудіювання, у НМК подано вправу на засвоєння моделей мовної поведінки: слухання, контроль розуміння, читання в ролях, заучування і інсценування діалогів до комунікативних ситуацій вітання/прощання господарів і гостей, частування/розмови за столом. Додавши до наведених зразків монокультурного спілкування приклади комунікації представників різних культур, ми маємо змогу торкнутися проблеми міжкультурних непорозумінь. Студентам пропонується прочитати ситуації спілкування, у яких беруть участь українці та німці. (Краще подати ці ситуації для студентів у формі діалогів, скоротивши слова авторів до мінімуму.)

Die aufdringliche Gastfreundschaft?

Eine Deutsche bei einer ukrainischen Familie beim festlichen Essen. Die Gastgeberin bittet ihren deutschen Gast mehrmals verschiedene Speisen zu probieren. Nach einiger Zeit sagt die Deutsche: „Nein, danke. Ich möchte nicht mehr.“ Die Ukrainerin reagiert darauf damit, dass sie ihre Bitte an den Gast, sich zu bedienen, noch einmal wiederholt. Plötzlich bricht die Deutsche ungeduldig aus: „Mensch, warum bist du so aufdringlich?!“

Ein deutsches „Nein“ heißt „Nein“

Eine junge Frau besucht für ein paar Tage ihre deutsche Bekannte in Deutschland. Heute war die Ukrainerin allein in der Stadt unterwegs, weil die Deutsche arbeiten musste. Nachdem die Ukrainerin am Abend zu Hause ist, fragt die Deutsche: „Hast du Hunger?“ „Nein“. „Möchtest du einen Tee trinken?“ „Nein, danke“. Dabei hat die Ukrainerin den kleinen Hunger und würde gerne was essen und danach etwas trinken. Sie erwartet aber, dass die Gastgeberin sie noch einmal zum Essen auffordert, aber die Deutsche macht das nicht.

Після знайомства із ситуаціями викладач дає змогу студентам висловитись на дану тему, а потім запрошує їх до рефлексії 1: 1. Що сталося під час спілкування представників різних культур? 2. Що стало причиною непорозумінь? – Відмінності у німецьких та українських нормах і моделях поведінки у даних ситуаціях та у стилях комунікації (німцям властива прямота висловлювань). Викладач слідкує за тим, чи не пояснюють студенти причину поведінки іншокультурних партнерів, особливостями характеру осіб, що брали участь у спілкуванні або у стереотипах про німців „різкі”, „непривітні”, „негостинні”, „скупі”. Рефлексія 2: 1. Отже, Ви вважаєте, що причина тут у характері конкретної особи/у національному характері німців? Чому? 2. Спробуйте знайти причин непорозумінь, не спираючись на стереотипи і не даючи негативну оцінку поведінці німецької сторони. Підсумкова рефлексія: 1. Через що виникають міжкультурні непорозуміння? (Очікувана відповідь: Через відмінності у нормах і моделях поведінки.) 2. Де часто шукаються комуніканти причини непорозумінь? Очікувана відповідь: У рисах характеру і намірах партнера, стереотипах про націю. 3. Як слід поводити себе у міжкультурному

спілкуванні, щоб адекватно реагувати на ситуацію і попередити непорозуміння? Очікувана відповідь: Не поспішати з інтерпретацією і пам'ятати про відмінності у нормах і правилах поведінки представників різних культур.

Навівши приклади адаптації НМК із НМ для соціокультурної сенсифікації студентів, хочемо дати декілька порад для викладачів щодо факторів, на які слід зважати під час реалізації даної методики.

Часто на практиці складно відділити вправи одного етапу розвитку сенсифікації від іншого, як неможливо розділити у реальних ситуаціях міжкультурної комунікації процеси сприймання, порівняння культур і спілкування. У цих випадках важливою є цілісність у підході до конкретної комунікативної ситуації та у роботі з соціокультурним матеріалом.

При формуванні СКК через розвиток соціокультурної сенсифікації дуже важливою стає роль вчителя, який виступає у ролі модератора, що, маючи знання про систему соціокультурних явищ і особливості міжкультурної комунікації та володіючи методикою і прийомами сенсифікації, спрямовує і організовує роботу по формуванню СКК.

Але при цьому не слід змішувати компетентність викладача у застосуванні методики соціокультурної сенсифікації і вимогу його абсолютної соціокультурної обізнаності. Хоча викладач і виконує для студентів дуже часто роль експерта, але цю роль не слід перебільшувати. Викладач не зобов'язаний мати готові відповіді на всі питання студентів і рецепти поведінки на всі конкретні ситуації міжкультурного спілкування. Сенсифікація дуже рідко передбачає однозначність, можливість надання єдино правильних відповідей. Це повинен зрозуміти сам викладач і допомогти зрозуміти це студентам.

Особливих вмінь вимагає ведення евристичної бесіди і керування процесом рефлексії студентів. Тут важливо не повідомити самому студентам про результати, до яких слід прийти у процесі рефлексії, а так вести бесіду, щоб студенти самі прийшли до цих результатів. Незважаючи на необхідність викладачеві заздалегідь детально продумувати всі етапи виконання вправи і прогнозувати відповіді студентів, повністю все продумати і передбачити у вправах даного типу складно. Тому такий підхід вимагає особливої майстерності і гнучкості викладача, якому слід завжди бути готовому до імпровізації.

Де це можливо і доцільно слід знайомити студентів під час евристичної бесіди і узагальнюючої рефлексії з окремими, релевантними для конкретної навчальної

ситуації поняттями-термінами теорії міжкультурної комунікації, напр.: культура, міжкультурна комунікація, соціокультурна компетенція. З цією метою слід включати дану інформацію у тексти для читання.

У тому випадку, коли рівень володіння ІМ студентами не дозволяє вести евристичну бесіду етапу рефлексії на ІМ, можна вести її українською. Проте викладачеві не слід надто заглиблюватися у теорію або вимагати від студентів засвоєння певних теоретичних знань із теорії міжкультурної комунікації. Важливим є набуття практичного (хоча і опосередкованого) досвіду у міжкультурній комунікації, у розкритті іншої культури та сенсифікація до взаємовпливу і взаємодії культур при спілкуванні.

Вважаємо також корисними спеціальні семінари для викладачів із проблем соціокультурної сенсифікації, на яких викладачі спочатку самі виконували б сенсифікаційні завдання, а потім дискутували про те, як можна організувати таке навчання на заняттях з ІМ зі студентами.

Отже, завдання із формування СКК у сучасних підручниках із німецької мови, виданих у ФРН, не розв'язують повністю проблему формування СКК, залишаючи поза увагою процеси сенсифікації студентів до іноземної культури і взаємодії рідної та іноземної культур у спілкуванні. Проте, використовуючи відповідну методику формування СКК, можна адаптувати підручники із ІМ до нових вимог.

Висвітлення поставлених на початку цієї статті завдань дає нам підстави висловити гіпотезу про те, що адаптація чинних підручників з ІМ введенням у них завдань на соціокультурну сенсифікацію, сприятиме формуванню СКК студентів на заняттях з ІМ. Метою наших наступних досліджень стане перевірка цієї гіпотези у рамках навчального експерименту.

Література

1. Голуб І. Ю. Формування у майбутніх перекладачів соціокультурної компетенції у процесі вивчення німецької мови після англійської: дис. кандидата пед. наук: 13.00.02 / І. Ю. Голуб. – К., 2010. – 373с.
2. Schritte international 3 / S. Hilpert, D. Niebisch, Sylvette Pennig-Hiemstra u.a. – Ismaning: Hueber, 2006. – 165 S.